

JU ZAVOD „KOMANSKI MOST“

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2017. GODINU

PODGORICA, FEBRUAR 2018. GODINE

UVODNE NAPOMENE

Djelatnost Zavoda, saglasno poslovima utvđenim Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti, Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o organizovanju javne ustanove za smještaj lica sa posebnim potrebama „Sl. List CG,, Br.13/14 obuhvata:

- smještaj odraslih lica sa invaliditetom (umjerene, teže i teške intelektualne teškoće i poremećaji iz autističnog spektra);
- radno-okupaciono angažovanje u skladu sa fizičkim i psihičkim sposobnostima, kulturno-zabavne aktivnosti i sl. ;
- zdravstvenu zaštitu u skladu sa propisima kojima se uređuje zdravstvena zaštita i zdravstveno osiguranje.

1. SMJEŠTAJ KORISNIKA

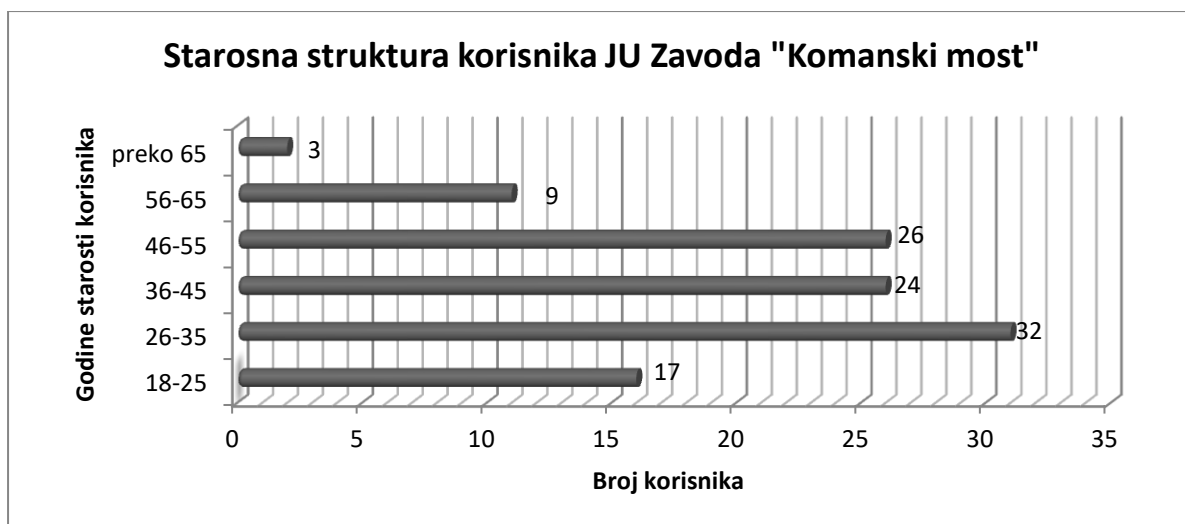
Smještaj odraslih lica sa invaliditetom obuhvata zbrinjavanje, ishranu, obezbjeđenje odjeće, obuće i drugu njegu.

Postojeći kapaciteti Zavoda su tri objekta za zbrinjavanje korisnika. Paviljon “A“ za mušku, paviljon “B“ za žensku populaciju i paviljon “C” shodno Planu transformacije ustanove, predviđen je za osobe sa teškim oblikom autizma za korisnike koji se već nalaze kod nas na smještaju.

Paviljoni za smještaj sadrže spavaće sobe, dnevne boravke i kupatila odvojene po blokovima. U sobama paviljona nalaze se ormari i noćni ormarići, gdje korisnici mogu odložiti i čuvati svoje lične stvari, zidovi su ukrašeni slikama kao i ilustracijama i posterima a prema interesovanjima i želji korisnika. Dnevni boravci su opremljeni i prilagođeni potrebama korisnika.

Starosna struktura ukupne populacije

18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	preko 65	ukupno
17	32	24	26	9	3	111

Prosječna starost korisnika iznosi **41.84 godina**

Polna struktura ukupne populacije:

Muška populacija	Ženska populacija	Ukupno
60	51	111

Starosna struktura muške populacije:

18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	preko 65	Ukupno
6	16	16	14	6	2	60

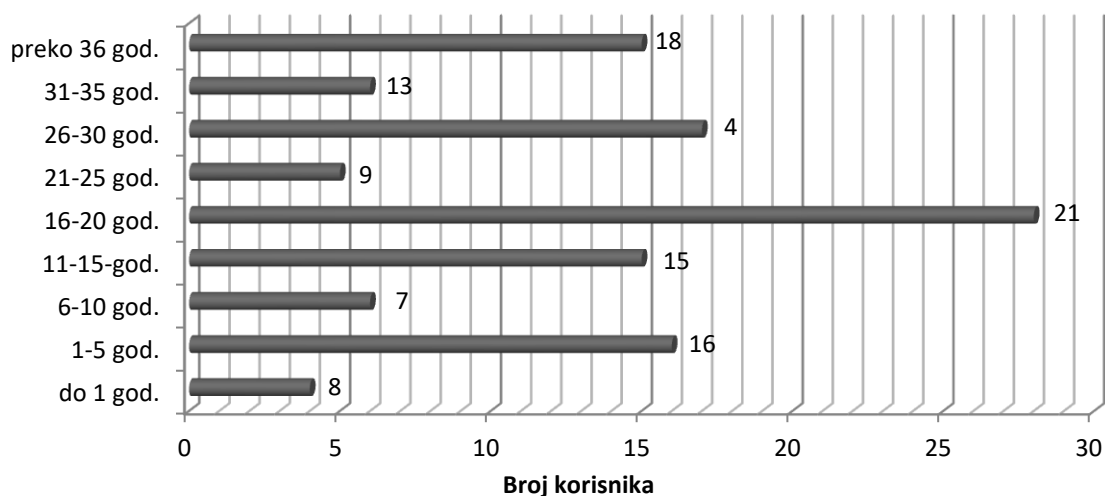
Starosna struktura ženske populacije:

18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	preko 65	Ukupno
10	14	10	12	4	1	51

Dužina boravka korisnika u Ustanovi

Do 1 god.	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	Preko 36 god.
8	16	7	15	21	9	4	13	18

Dužina boravka korisnika u Ustanovi

Prosječna dužina boravka korisnika u Ustanovi je **21.76 godina**

Pregled ukupne populacije korisnika po opštinama:

Redni broj	Opština	Broj korisnika
1	Podgorica	29
2	Cetinje	4
3	Danilovgrad	5
4	Kolašin	4
5	Nikšić	10
6	Plužine	1
7	Šavnik	1
8	Bijelo Polje	13
9	Mojkovac	1
10	Pljevlja	12
11	Žabljak	1
12	Kotor	6

13	Budva	2
14	Berane	8
15	Andrijevisa	3
16	Herceg Novi	1
17	Bar	2
18	Ulcinj	3
19	Rožaje	3
20	Plav	1

Pregled korisnika iz okruženja:

-Srbija.....1

Od ukupnog broja korisnika, tri korisnika imaju status raseljenog i interno raseljenog lica. Ovi korisnici su u nadležnosti naših Centara za socijalni rad koji sprovode sve potrebne radnje u cilju njihove sveobuhvatne zaštite, i za jedno od njih u toku je postupak repatriacije u zemlju porijekla - BIH, koji vodi Centar za socijalni rad Kotor, kao nadležni centar.

Za korisnika iz Srbije koji se nalazi na smještaju od 1985. godine, regulisana je porodična penzija, data je saglasnost na Individualni plan rada od strane matičnog centra, određen mu je i staratelj. Kako korisnik trenutno nema regulisanu zdravstvenu zaštitu, a u obavezi je nadležni centar da istu reguliše, više puta smo se obraćali centru i ukazivali na taj problem, međutim ni pored obećanja nismo uspjeli da se taj problem rješi, te smo diplomatskim putem uputili preko Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija zahtjev za rješenje tog problema, tako da očekujemo pozitivan ishod. Naglašavamo da on bez obzira na sve, uz razumjevanje Kliničkog centra Crne Gore, Doma zdravlja Podgorica i uz naše napore ima punu zdravstvenu zaštitu kao svi naši korisnici. Prema individualnom planu rada za pomenutog korisnika, ostanak u ustanovi je najbolje rješenje, o čemu je postignuta saglasnost organa starateljstva, pri čemu se i staratelj složio sa datim rješenjem.

U toku 2017. godine primljena su na smještaj devet korisnika. U izvještajnom periodu preminula su osam korisnika, dok su se dva korisnika vratila u porodično okruženje, a na zahtjev porodice.

2. STATUSNA PITANJA I DRUGA PRAVA KORISNIKA

U cilju unapređenja kvaliteta usluga, smještaja i poboljšanja porodično pravne zaštite korisnika tokom 2017. godine ostvarena je dobra saradnja sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja kao i Centrima za socijalni rad. Kao rezultat dobre saradnje unaprijeđena je porodično-pravna zaštita korisnika, svi korisnici su pod starateljstvo. Kroz ove aktivnosti, angažovanjem svih nadležnih subjekata, animirane su porodice korisnika da ih više posjećuju, a naš doprinos na tom planu je što im se od strane Zavoda obezbjeđuje naknada putnih troškova, te im se daje prilika da kao partneri učestvuju u njihovoj daljoj rehabilitaciji, jer je porodica u tom procesu nezaobilazna. Kao rezultat sprovođenja individualnih planova rada, što je bila i dosadašnja praksa, na našu inicijativu četiri korisnika su posjetila rodbinu u Bijelom Polju, dok je jedan korisnik posjetio svog oca u Beranama. Dva brata, korisnika smještaja posjetili su svoje dvije sestre u ustanovu socijalne zaštite „Pčelice“ Kragujevac u pratnji direktora i stručnog radnika Zavoda. Susretu je prisustvovao i staratelj iz nadležnog Centra iz Pljevalja. Ta praksa se sprovodi već niz godina. Treba naglasiti da je riječ o porodicama koje ne ostvaruju posjete svojim, pa na ovakav način želimo da podstaknemo i održimo porodične veze. Takođe, evidentno je da je broj posjeta korisnicima značajno veći kao i njihov višednevi boravak u kućnom, porodičnom okruženju.

U toku 2017. godine regulisano je državljanstvo za jednog korisnika iz nadležnosti Centra Pljevlja, te će u narednom periodu biti obezbijeden lični identifikacioni dokument. Korisnicima, kojima je prebivalište „Komanski most“, nadležni centri preuzeli su obavezu promjene prebivališta, kako ne bi prešli u nadležnost Centra Podgorice.

Od 111 korisnika, 23 korisnika nemaju identifikacioni dokument, od tog broja tri korisnika su sa statusom raseljenih i interno raseljenih lica, dok je za jednog korisnika koji je državljanin Srbije, a na smještaju je od 1985. godine, očekujemo da se reguliše njegov status kako smo naveli u prethodnom tekstu. Nadležni centri za socijalni rad su u obavezi da pokrenu postupak za regulisanje državljanstva, kako bi se postupak završavanja ličnih dokumenata priveo kraju za sve korisnike, što je obaveza predviđena individualnim planovima rada.

Ustanovu je 12. i 13. oktobra 2017. godine posjetila delegacija CPT- Evropska komisija za spriječavanje torture i mučenja. Po preliminarnom izvještaju, koji je dostavljen resornom ministarstvu, stanje u „Komanskom mostu“ je unaprijeđeno i zadovoljavajuće u odnosu na prethodni period, što se

tiče ispunjenja preporuka, kao i zadovoljavanja osnovnih životnih potreba, s tandarda korisnika i poštovanja ljudskih prava.

Na web stranici Zavoda, prezentira se djelatnost Zavoda, kao i sva događanja i informacije koje su dostupne javnosti.

3. RADNO - OKUPACIONI TRETMAN

Radno-okupacioni tretman u 2017. godini je realizovan od strane radno-okupacionih terapeuta (2 dipl. defektologa, 6 spec. socijalnog rada, 3 spec. psihologije), stručnog saradnika za kulturno zabavne aktivnosti (spec. predškolskog vaspitanja), 1 spec. pedagogije, 1 soc. radnika, 1 spec. psihologije kao i 2 radna animatora sa SSS.

Rad se odvijao po grupama u skladu sa Dopunom Odluke o formiranju vaspitno-okupacionih, okupaciono-terapijskih, radno-okupacionih i socio-terapijskih grupa, kao i osoba zaduženih za sprovođenje i praćenje rada u grupama.

Odluka o formiranju grupa je donešena na osnovu Individualnih planova rada za sve korisnike, u skladu sa njihovim ličnim interesovanjima kao i izraženim stepenom intelektualnih i motoričkih sposobnosti, tako da su formirane sljedeće grupe:

- 7 okupacionih grupa;
- 5 vaspitno – okupacione grupe;
- 2 okupaciono terapijske grupe;
- 2 radno – okupacione grupe;
- 2 socio – terapijske grupe.

Revizija grupa vrši se u skladu sa ponovnim pregledom individualnih planova rada. Individualan plan rada, osim opštih podataka za svakog korisnika i zaduženog stručnog radnika za sprovođenje individualnog plana, dugoročnog i kratkoročnog cilja, snaga i rizika sadrži i sledeće oblasti: formalno-pravnu zaštitu, pripadnost porodici, očuvanje kognitivnih funkcija, vještine staranja o sebi, socijalizaciju, rad i okupaciju, bezbjednost i zdravstvenu zaštitu.

Individualnim planovima rada planirano je da se individualni i grupni rad sa stručnim radnikom – radno-okupacionim terapeutom, sa ciljem stimulacije i pronalaženja adekvatnih okupacionih aktivnosti kao i planski određen rad u okviru okupacione terapije, realizuje kroz sedam okupacionih i pet vaspitno-okupacionih grupa. Individualni i grupni rad sa radno-okupacionim terapeutom se odvija po paviljonima u precizno određenim terminima radnim danima. Grupe su formirane na osnovu sposobnosti kao I na osnovu interesovanja i želja korisnika. Na ovaj način svaki korisnik je obuhvaćen nekim vidom okupacije

kroz pisanje, crtanje, slušanje muzike, društvene igre, gledanja filmova, ples a sve u cilju održavanja i unapređenja različitih znanja i vještina u domenu kognitivnog i socijalnog funkcionisanja u skladu sa njihovim interesovanjima, stepenom intelektualnih i motoričkih sposobnosti.

Pored grupnog, zastupljen je i individualan rad. Korisnici u radnim grupama angažovani su u okviru muške i ženske radne grupe, a sve pod nadzorom radnih animatora. Korisnici na ovim poslovima postižu veoma značajne rezultate u skladu sa svojim sposobnostima.

Početkom novembra 2017.godine u saradnji sa nadležnim centrima za socijalni rad pokrenuta je izrada individualnih planova za 2018. godinu za svakog korisnika. Uporedo sa izradom planova u Zavodu su rađeni izvještaji o korisniku za 2016. godinu i ponovni pregled za svakog korisnika smještaja. Taj obiman posao završen je krajem decembra 2017.godine. Napominjemo, da su individualni planovi početkom januara ove godine upućeni nadležnim centrima za socijalni rad čija je obaveza da sa njima upoznaju one staraoce koji iz ličnih razloga, iako su bili uredno obaviješteni, nijesu prisustvovali u izradi plana. Implementacijom informacionog sistema socijalne zaštite - SWIS je omogućena bolja i kvalitetnija evidencija, ažurnost i umreženost sa ostalim bitnim organima socijalnog staranja i zaštite, u cilju što uspješnijeg tretmana za korisnike naših usluga.

Okupacione i vaspitno - okupacione grupe

Individualnim planom rada planirano je da se individualni i grupni rad sa stručnim radnikom, radno-okupacionim terapeutom, sa ciljem stimulacije i pronalaženja adekvatnih okupacionih aktivnosti kao i planski određen rad u okviru okupacione terapije, realizuje kroz sedam okupacionih i pet vaspitno-okupacionih grupa. Individualni i grupni rad sa radno-okupacionim terapeutom odvija se po paviljonima u precizno određenim terminima radnim danima po određenom rasporedu.

Okupaciono terapijske grupe

Individualnim planom rada okupaciona terapija, koja ima za cilj održavanje i unaprijeđivanje različitih znanja, vještina i navika u domenu kognitivnog i socijalnog funkcionisanja, realizuje se kroz dvije rotirajuće okupaciono-terapijske grupe. Okupaciona terapija realizuje se radnim danima u periodu od 11.00 do 12.00 sati. Grupe se rotiraju jednom nedeljno između osoba zaduženih za vođenje istih.

Radno – okupaciona terapija

Individualnim planom rada planirano je da se radno-okupaciona terapija sa ciljem održavanja prethodno postignutog nivoa uz nastojanje za unaprijeđivanjem, realizuje radnim danima u trajanju od 3 sata uz pauze, adekvatno raspoređenim tokom dana.

Socio terapija

Individualnim planom rada planirano je da se socio terapija sa ciljem razvoja grupne kohezije, kao i identifikovanja i rješavanja aktuelnih problema među korisnicima, realizuje kroz dvije rotirajuće socio terapijske grupe. Predviđeno je da se socio - terapija realizuje kroz dva 60-minutna susreta tokom radne nedelje u terminima od 12.00 do 13.00 sati. Grupe se rotiraju jednom mjesečno između stručnih radnika (socijalni radnik, psiholog) zaduženih za vođenje istih.

U decembru mjesecu odrađen je ponovni pregled planova rada za sve korisnike.

U cilju sveukupne rehabilitacije naših korisnika, važan segment su kontakti sa širom društvenom zajednicom kako u okviru ustanove, tako i odlazak van nje. U sklopu redovnih aktivnosti, kao što je i dosad bila praksa, za 25 korisnika Zavoda „Komanski most“ krajem januara mjeseca 2017. godine obezbijedeno je zimovanje na Ivanovim Koritima u trajanju od sedam dana. Bio je to poseban ugođaj za korisnike, tako doživjeli sve čari zimskog ambijenta, sankanje, skijanje, šetnje kao i druženje u večernjim satima pri čemu su pokazali posebno interesovanje i umješnost u pravljenju maski za učešće u maskembalu i osvojili više diploma za ples.

Takođe, i ove godine u organizaciji Ministarstva rada i socijalnog staranja, 26 naših korisnika provelo je sedam nezaboravnih dana u odmaralištu u Rafailovićima krajem avgusta mjeseca izvještajnog perioda. Osim uživanja u prelijepim plažama i moru, za korisnike su bili organizovani kako izleti, tako i kulturmo-muzičke manifestacije. I ove godine naša šestočlana ekipa je ostvarila odličan rezultat na sportskim igrama Međunarodne sportske igre osoba sa invaliditetom Beograd open 2017.godine koje su održane u od 22-24 septembra 2017.godine, osvojivši 6 medalje i to tri zlatne, dvije srebrne i jednu bronzanu. Ovo je četvrto uzastopno učešće našeg tima na ovim igrama. Korisnici su se vratili sa brojnim utiscima i oduševljenjem, kao i sa željom da se ponovo susretnu sa prijateljima koje su upoznali na igrama, uz obećanje da će sledeći put dati još više od sebe. Takođe, korisnicu su bili i učesnici Specijalne olimpijade „Oaza“ Sarajevo gdje su osvojili osam medalja.

Ove i slične aktivnosti su od velikog značaja u socijalizaciji korisnika, i veoma pozitivno utiču na njihovo samopouzdanje i lični razvoj, čemu će se u narednom periodu pridavati poseban značaj.

Dana 27.aprila izvještajne godine za 25 naših korisnika, uz pratnju zaposlenih organizovana je posjeta manastira Ostrog, a na inicijativu direktora Zavoda.

Dana 23.novembra 2017. godine obilježeno je 41 godina rada JU „Komanski most“, koji je upriličen brojnim zvanicama. Za taj svečani dan, naši korisnici su priredili prigodan kulturno-zabavni program, koji je izmamio aplauze prisutnih gostiju.

U susret Novoj godini organizovana je prodajna izložba, pri čemu su naši korisnici bili umješni animatori prodaje.

U Zavodu je održano niz humanitarnih koncerata za korisnike Zavoda i to: koncert estradnih umjetnika Crne Gore 12.decembra 2017.godine, na kojem su učestvovali Rajo Simonović, Daca Bojanić, Jovana Vukčević, Vesna Perović, Jelena Mudronja, Rosanda Cimert, Marija Šćepanović, Srećko Savović, Bojan Živaljević i Balša Petrović. U organizaciji gospodina Dragana Koprivice, organizovana je predstava za korisnike Zavoda.

Centri za socijalni rad u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja podijelili su 20.decembra novodišnje poklone korisnicima smještaja.

Dana 26.decembra održano je folklorno veče za korisnike, koje je upriličeno ponovljenim susretom, igrom i pjesmom sa estradnim umjetnicima.

Krajem godine, organizovana je predstava od strane korisnika za zaposlene.

Takođe, značajno je naglasiti da pored redovnih, svakodnevnih rekreativnih aktivnosti, Zavod organizuje i druge oblike odmora i rekreacije koji uključuju kontakt sa širom društvenom zajednicom. Naši korisnici, bez obzira na stepen samostalnosti, kontinuirano, tokom cijele godine, imaju adekvatnu stimulaciju u vidu jednodnevnih izleta (Delta city, Tržni centar Gintaš, Konjički klub, Bandići, Salaš u blizini Podgorice, Virpazar i sl.) kao i organizovanih izlazaka u bližem krugu Zavoda.

4. ZDRAVSTVENA NJEGA

Zdravstveni nadzor i higijenski tretman korisnika obezbijeđen je u kontinuitetu 24 časa, te je samim tim rad medicinskih sestara i njegovateljica smjenski.

Sušтина primarne zdravstvene njege je u sprovođenju higijensko-dijetetskog i medikamentoznog tretmana sa primatom na prevenciji.

Problemi mentalnog zdravlja, koji dominiraju su epilepsija, agresija, autoagresija, te povremena psihotična ispoljavanja, što otežava njihovo stanje i naravno, što dovodi do čestih povreda i samopovrjeđivanja.

Zbog urođenih malformacija vitalnih organa često se susriječemo sa problemima respiratornog trakta, kardiovaskularnim tegobama, te promjenama izazvanim lošom perifernom cirkulacijom (usljed djelimične ili potpune nepokretnosti).

Radi sveobuhvatne zdravstvene zaštite Zavod angažuje spoljne saradnike: ljekara, neuropsihijatra, stomatologa, ginekologa, fizijatra, ortopeda, neurologa, urologa i kardiologa.

Tokom 2017. godine u Zavodu „Komanski most“ pregledano je 286 korisnika u opštoj praksi, psihijatar je obavio 144 pregleda, a redovno su vršeni i ostali pregledi po indikacijama, kod stomatologa, urologa, ortopeda, ginekologa, neurologa, fizijatra, kardiologa, kojih je bilo 381.

Hospitalizacija u 2017. godini bilo je 14, kako u Bolnici „Dobrota“- Kotor, tako i u Kliničkom Centru Crne Gore. Tokom godine, zbog pogoršanja osnovne bolesti ili akutno nastalih poremećaja zdravlja, preminula su osam korisnika.

Takođe, tokom godine su rađeni redovni pregledi u skladu sa individualnim planom rada, što uključuje laboratorijska ispitivanja, kojih je bilo 197, RTG dijagnostike(105) i specijalističke preglede van Ustanove(112). U ambulantama paviljona, medicinski tehničari su obavili 153 različitih previjanja i 291 I.M i I.V.injeksija.

Izvršena je vakcinacija protiv gripa, broj vakcinisanih korisnika je 110, dok četiriri korisnika nijesu vakcinisana, dva zbog medicinskih kontraindikacija, a dva zbog nesaglasnosti roditelja.

U periodu od 01.01.2017-31.12.2017. godine od strane stomatologa obavljani su sljedeći pregledi:

- prvi pregled-15
- kontrolni pregled-48
- stomatološko zdravstveni rad-38
- fluorizacija ispiranjem sa nisko koncentrovanim fluoridnim rastvorom-24
- fluorizacija četkanjem sa visoko koncentrovanim fluoridnim pastama-2
- uklanjanje plaka sa zuba-28
- čišćenje zubnog kamenca-25
- odstranjivanje polipa pulpe (elektrokauterizacija) -10
- kiretaža džepova zuba-16
- liječenje desni sa solutio gentramo 1% -16

- kontrola vitaliteta zuba-4
- incizija submukoznih apscesa-6
- površinska lokalna anestezija- 42
- lokalna infiltraciona sprovodna anestezija-42
- zaustavljanje krvarenja poslije ekstrakcije zuba-3
- jednopovršinski ispun-6
- dvopovršinski ispun-7
- jedkanje gleđi-13
- poliranje plombi sa polirnim trakama i drugim instrumentima-13
- indirektno prekrivanje pulpe-3
- privremeni cementni ispun-3
- privremeno zatvaranje zuba (lijek kod prve pomoći)-7
- ekstrakcija zuba-12
- drenaža zuba-6

Tabela 1: epilepsija

Broj korisnika sa epilepsijom	%	ukupno	%
16	14.41	111	100

Tabela 2: autizam

Broj korisnika sa autizmom	%	ukupno	%
12	10.81	111	100

Tabela 3: psihoza

Broj korisnika sa psihozom	%	ukupno	%
43	38.74	111	100

Tabela 4: Dowun-ov sindrom

Broj korisnika sa Dowun-ov sindrom	%	ukupno	%
2	1.80	111	100

Tabela 5: povišen krvni pritisak

Broj korisnika sa povišenim krvnim pritiskom	%	ukupno	%
17	15.31	111	100

Tabela 6: slabost srčanog mišića

Broj korisnika sa slab.srčanog mišića	%	ukupno	%
10	9.01	111	100

Tabela 7: malokrvnost

Broj korisnika sa malokrvnošću	%	ukupno	%
9	8.11	111	100

Tabela 8: bronhijalna astma

Broj korisnika sa bronh.astmom	%	ukupno	%
2	1.80	111	100

Tabela 9: poremećaj metabolizma-mršavost

Broj korisnika sa por.met.-mršavost	%	ukupno	%
4	3.60	111	100

Tabela 10: poremećaj metabolizma –gojaznost

Broj korisnika sa pore.metabolizma gojaznost	%	ukupno	%
14	12.61	111	100

Tabela 11: poremećaj metabolizma šećerna bolest

Broj korisnika sa pore.metabolizma-šećerna bolest	%	ukupno	%
3	2.70	111	100

Tabela 12: deformiteti mišićno-koštanog sistema

Broj korisnika sa deformitetima lokomotornog aparata	%	ukupno	%
24	21.62	111	100

Tabela 13: smetnje kretanja-nepokretni

Broj korisnika nepokretni	%	ukupno	%
9	8.11	111	100

Tabela 14: smetnje kretanja-teško pokretni

Broj korisnika-teško pokretnih	%	ukupno	%
15	13.51	111	100

Tabela 15: oštećenje čula vida

Broj korisnika sa oštećenjima vida	%	ukupno	%
10	9.01	111	100

5. FIZIOTERAPEUTSKI TRETMAN

U svakodnevnom radu sa korisnicima u JU Zavod „Komanski most“ fizioterapeutske tretmani su od posebnog značaja. Vodeći se činjenicom da su za njihove aktivnosti dnevnog života potrebni podrška, tj pomoć obavljaju se sledeći tretmani:

- individualna KT
- grupna KT
- masaža
- elektroterapija
- terapijski ultrazvuk
- individualne vježbe na spravama
- individualne vježbe na spravama pod nadzorom terapeuta
- KT u prevenciji dekubitusa, tromboze i embolije kod ležećih korisnika
- svakodnevna KT nepokretnih korisnika
- vježbe povećanja mišićne snage i obima pokreta zglobova
- terapija nakon preloma i operacija

Dužina treninga, posebno individualnog, je vrlo često po volji korisnika, tj. zavisno od njihovog interesovanja i individualnih sposobnosti istih, uz cjelodnevni nadzor fizioterapeuta. Najčešće dužina treninga može iznositi od 10 do 45min.

Vrlo važno je izdvojiti vježbe hoda koje se sprovode po paviljonima i vani, stazom dužine 150m, uz pomoć fizioterapeuta, a u pitanju su slabo pokretna lica. Vježbe hoda, balansa i koordinacije obavljaju se svakodnevno najčešće individualno uz strogi nadzor terapeuta.

Poseban akcenat treba dati na masaže sa ručnim vibracionim masažerom, sa infracrvenim zracima koji stimulise duboku mikrocirkulaciju tkiva i daje umirujući analgetski efekat. Dužina trajanja tretmana je 10-20min, jednom dnevno.

Naravno, sve ovo gore navedeno obavlja se po nalogu specijaliste fizijatra, koji ujedno određuje plan fizioterapeuskog tretmana.

Za izvještajnu 2017 godinu uradjeno je ukupno 74 specijalistička fizijatrijska pregleda i 60 kontrolnih pregleda korisnika.

Prema pregledu realizacije fizikalne terapije za 2017 godinu dostavljamo detaljan izvjestaj sprovedenih terapija:

- kineziterapija 4245 tretmana
- elektroterapija 249 tretmana
- masaža 163 tretmana
- krioterapija 8 tretmana
- ultrazvuk 11 tretmana

6. UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA ZAVODA I STRUKTURA KADROVA

Unutrašnja organizacija Zavoda utvrđena je Statutom br.04-1214 od 04.11.2014.godine, Statutom o izmjenama Statuta JU Zavod „Komanski most“ br.04-2107 od 24.11.2017.godine, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta br.04-775 od 30.07.2015.godine, Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta br.04-191 od 18.02.2016.godine i Pravilnikom o dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JU Zavod „Komanski most“ br.04-1074 od 12. juna 2017.godine, koji je u potpunosti prilagođen Zakonu o socijalnoj i dječijoj zaštiti, Odluci o izmjeni i dopuni Odluke o organizovanju javne ustanove za smještaj lica sa posebnim potrebama “Sl. list CG” br.13/14, Granskom kolektivnom ugovoru za socijalnu djelatnost “SL. List CG“ 25/15 i, Pravilniku o bližim uslovima i standardima za obavljanje stručnih poslova u socijalnoj i dječijoj zaštiti “SL. list CG” br. 56/13 i Pravilniku o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica “SL. list CG” br. 58/14.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta br.04-775 od 30.07.2015. godine proces rada realizuje se u okviru četiri službe i to:

- Služba za smještaj i osnovne stručne poslove,
- Služba za radno – okupaciono angažovanje,
- Služba za zdravstvenu njegu,
- Služba za finansijsko – adiministrativne i tehničke poslove.

U 2017.godini poslove i zadatke iz djelokruga Zavoda obavljalo je 83 izvršilaca.

Sredinom izvještajne godine objavljeni su javni oglasi, te su zaključeni ugovori o radu na određeno vrijeme i to sa:

- 5 stručnih radnika na radno-okupacionom angažovanju
- 1 fizioterapeut-stručni saradnik
- 2 radnice na održavanju higijene

Početak godine ugovorom o preuzimanju 1 defektolog je prešao na rad u Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju Podgorica, a u aprilu mjesecu na neodređeno vrijeme zaključen je ugovor o radu sa jednim specijalistom socijalne politike i socijalnog rada na poslovima stručni radnik na radno-okupacionom angažovanju.

Struktura zaposlenih izgleda ovako: direktor, 1 stručni radnik na pravnim poslovima, 1 rukovodilac u Službi za smještaj i osnovne stručne poslove, 2 stručna radnika u Službi za smještaj i osnovne stručne poslove, 1 rukovodilac Službe za radno-okupaciono angažovanje, 12 stručnih radnika na radno-okupacionom angažovanju, 1 stručni saradnik za kulturno zabavne aktivnosti, 2 radno-okupaciona animatora, 2 fizioterapeuta, 1 glavna medicinska sestra sa VSS, 14 medicinskih sestara-tehničara, 15 njegovateljica, 1 frizer-brijač, 1 glavni kuvar, 3 kuvara, 2 pomoćna radnika u kuhinji, 1 vozač, 2 domara, 1 rukovodilac Službe za finansijsko-administrativne i tehničke poslove, 1 blagajnik, 1 materijalni knjigovođa, 1 magacioner, 2 radnika u vešeraju, 1 krojač, 1 peglarka-pralja, 4 stražara- portira, dok je zaposlenih radnica na održavanju higijene 8.

Ustanova je transparentna u svom radu, te je na sve zahtjeve za pristup informacijama dozvoljavala i omogućavala pristup traženim informacijama, a sve u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama i Vodičom o slobodnom pristupu informacijama u posjedu JU Zavod „Komanski most“, koji je donijet 20 jula 2017.godine, a prilagođen novim zakonskim propisima. Takođe, u skladu sa donijetim Planom integriteta JU Zavod „Komanski most“ dostavljen je Izvještaj Agenciji za sprečavanje korupcije u zakonom propisanom roku.

U oktobru mjesecu 2017.godine imenovan je novi Upravni odbor, koji se sastoji od 2 predstavnika osnivača i jednog predstavnika korisnika, a sve u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

U decembru mjesecu raspisan je javni konkurs za izbor direktora JU Zavod „Komanski most“.

Radi otpočinjanja rada odjeljenja za autizam zatražena je saglasnost od resornog ministarstva za prijem u radni odnos tri medicinska tehničara i jedne njegovateljice.

U aprilu mjesecu suspendovan je sa rada jedan zaposleni i istom je donijeto rješenje o prestanku radnog odnosa u JU Zavod „Komanski most“. Postupak pred Osnovnim sudom je u toku.

Tokom izvještajnog perioda bolovanja su bila učestala, što je otežavalo obezbjeđivanje nesmetanog funcionisanja i rada Ustanove .

7. STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH U ZAVODU

Što se tiče edukacije zaposlenih u JU Zavod „Komanski most“, stručnom usavršavanju zaposlenih posvećena je značajna pažnja, tako da su zaposleni prisustvovali na više seminara i radionica i to:

- U februaru 2017. godine, direktor i dva stručna radnika defektologa JU Zavoda Komanski most, prisustvovali su Danima defektologa Srbije u trajanju od 3 dana.
- U maju 2017.godine, pravnik-menadžer integriteta prisustvovao je kursu „Osnove sistema menadžmenta za borbu protiv korupcije, u julu 2017. godine prisustvovao je obuci u Upravi za kadrove na temu „Primjena ZUP-a u oblasti socijalne i dječije zaštite“, u oktobru u organizaciji Agencije za spriječavanje korupcije prisustvovao je obuci na temu “Sprovođenje planova integriteta u institucijama Crne Gore“ .
- Šef računovodstva redovno pohađa seminare iz oblasti računovodstva i revizije. Seminari na temu ekonomsko-finansijskog poslovanja održani su 18.01.2017 na temu-Zakon o reprogramu poreksog potraživanja i 07.03.2017. na temu Sastavljanje i dostavljanje finansijskih izvještaja.
- U junu 2017 godine direktor i pet stručnih radnika uzelo je učešća u radu na petoj Regionalnoj međunarodnoj konferenciji “ Kvalitet života osoba sa smetnjama na polju mentalnog zdravlja u domovima za stare”, Dom starih “Grabovac”, Risan 21.06.2017.godine.
- U oktobru 2017. godine 4 stručna radnika-specijalisti psihologije su pohađala edukaciju za primjenu PAI- psiholoških testova koje je organizovano od strane Udruženja psihologa Crne Gore, od 12-14 oktobra 2 stručna radnika su pohađala edukaciju na temu „Bolesti zavisnosti i oboljenja kao što su hepatitis B i C“.
- U organizaciji Zavoda za socijalnu i dječiju žastitu održano je niz edukacija: u novembru jedan stručni radnik je prisustvovao obuci Planiranja i razvoja u socijalnoj i dječijoj zaštiti, takođe u novembru „Obuka za primjenu konkretnih postupaka u radu sa osobama sa smetnjama u mentalnom razvoju“, koju je pohađalo 17 stručnih radnika i 3 stručna saradnika.

U skladu sa našim programskim dokumentima edukacija zaposlenih naša je trajna obaveza, kojoj će se i u narednom periodu posvećivati posebna pažnja.

8. SARADNJA ZAVODA SA DRUGIM SUBJEKTIMA

U interesu što kvalitetnijeg života i rada korisnika, Zavod ostvaruje saradnju sa resornim ministarstvom, Zavodom za socijalnu i dječiju zaštitu, organima Glavnog grada, Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda, Centrima za socijalni rad, Ministarstvom unutrašnjih poslova Crne Gore, Kliničkim centrom Crne Gore, Specijalnom bolnicom za psihijatriju Dobrota, Medicinskim fakultetom, Fakultetom političkih nauka, Filozofskim fakultetom, Incijativom mladih za ljudska prava, Monitoring timom NVO sektora čiji je nosilac Akcija za ljudska prava, NVO sektorom i drugim subjektima koji su pokazali interesovanje za naš rad, a pri tom je Ustanova pokazala potpunu otvorenost za saradnju. Na regionalnom planu ostvarili smo saradnju sa više sličnih ustanova, uz čestu razmjenu posjeta, a što je veoma značajno u razmjeni znanja i iskustva u radu sa našim korisnicima.

Na poziv Ministarstva rada i socijalne politike Makedonije, delegacija Ministarstva rada i socijalnog staranja, boravila je u posjeti Skoplju dana, 11. i 12. maja 2017. godine, kako bi nastavili započetu saradnju na razvoju informacionih sistema i razmjene iskustava za informatičku obradu socijalnih usluga. U sastavu ove delegacije bio je i director Zavoda Vaselj Dušaj. U toku ove posjete predstvanicima iz Crne Gore prezentovani su softver za usvajanje djece, kao i interkonektivnost za elektronsku, automatsku razmjenu podataka .

9. ULAGANJA I MATERIJALNO TEHNIČKA OPREMLJENOST

Za potrebe vešeraja nabavljena je profesionalna mašina za pranje veša i profesionalna mašina za sušenje veša. Krajem 2017. godine od strane UNDP-a ojačan je već postojeći video nadzor postavljanjem dodatnih kamera u JU Zavod „Komanski most“.

Donacije Zavodu u protekloj godini date su u Finansijskom izvještaju za 2017. godinu.

10. AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI PLANA TRANSFORMACIJE ZAVODA

Plan transformacije JU Zavoda „Komanski most“, usvojen je u decembru 2013 godine.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u skladu sa sveukupnim procesom reforme sistema socijalne i dječje zaštite, a u okviru integralnog programa UN-a „Djelujući kao jedan“ u Crnoj Gori, u saradnji sa UNDP-ijem pokrenulo izradu Plana transformacije ustanove „Komanski most“, koji je urađen u cilju pružanja podrške institucionalnoj, strukturnoj i organizacionoj transformaciji ustanove „Komanski most“.

Plan se fokusira na prevenciji daljih prijema korisnika i na postepenoj deinstitucionalizaciji sadašnjih korisnika kroz razvoj vještina za samostalan život i pružanje adekvatnih alternativnih servisa u okviru porodice i zajednice.

Plan transformacije je osmišljen da promoviše prava i učešće lica sa invaliditetom u okviru društva, da poboljša kvalitet njihovog života i da osigura primjenu antidiskriminativnog pristupa u smislu poboljšanja života svih lica sa invaliditetom, uključujući i one koji imaju velike i kompleksne potrebe. Plan se zasniva na principima i stavovima Konvencije UN-a o pravima lica sa invaliditetom, koji podstiču i obavezuju društvo da jasno potvrde da su prava lica sa invaliditetom ljudska prava i stoga se moraju zakonski zaštititi i ostvarivati u praksi u zajednicama u kojima žive.

Prelazak sa institucionalnih na servise u zajednici podrazumijeva dug tranzicioni proces i uključuje uklanjanje barijera kao i razvoj novih servisa.

Redovne i adekvatne evaluacije i monitoring procesa transformacije su od ključne važnosti da bi se ostvario napredak. Transformacija ustanove će uticati na korisnika i njihove porodice ali i na zaposlene u ustanovi.

1. Ciljevi i očekivani rezultati

Glavni cilj transformacije Komanskog Mosta:

Transformirati instituciju Komanski Most u Resursni centar uz istovremeni razvoj sistema podrške u zajednici tako da se efektivno može odgovoriti na potrebe i ispunjavanje prava osoba sa invaliditetom.

Specifični ciljevi transformacije Komanskog Mosta:

- Smanjiti broj korisnika
- Razviti kapacitete Komanskog Mosta u smislu pružanja podrške licima sa intelektualnim invaliditetom i njihovim porodicama i pružanja podrške servisima u zajednici kao odgovor na potrebe lokalnih zajednica.
- Razviti, ojačati i očuvati vještine za nezavistan život korisnicima usluga Zavoda
- Ojačati i dalje razviti podršku biološkim porodicama koje imaju članove sa intelektualnim invaliditetom i autizmom, uključujući povećanu socijalnu i psihološku podršku.

Očekivani rezultati:

- Ukupno smanjenje smještajnih kapaciteta za 20%, tako da u decembru 2018. godine u „Komanskom Mostu” neće biti više od, maksimum, 100 štićenika sa stalnim boravkom u instituciji
- Izgradnja 2 male grupne kuće za smještaj 12 osoba sa blažim intelektualnim invaliditetom
- Osnivanje jednog odjeljenja/bloka (do 12 osoba) za osobe sa teškim oblikom autizma i osobe sa nepoželjnim ponašanjem

Osnivanje jednog kriznog (za kratkoročni boravak) odjeljenja/bloka kapaciteta 5 osoba

5.1. Tabela aktivnosti 2014 – 2018 (1.1.2014-31.12.2017)

Aktivnost	Cilj	Period implementacije	Rezultati	Odgovorni za realizaciju
I Procjena				
<i>Procjena novih korisnika u Komanskom mostu</i>	<i>Izraditi individualne planove zaštite da bi se identifikovale potrebe u smislu pružanja podrške</i>	<i>1.1.2014 – i dalje kontinuirano</i>	Realizovano i u novembru 2013. godine odrađeni za sve korisnike u KM	<i>KM CSR-i Staratelj/roditelj Korisnik</i>
<i>Redovna revizija individualnih planova</i>	<i>Planirati najbolje opcije za boravak svakog korisnika i vršiti redovne revizije planova</i>	<i>1.1.2014 i dalje kontinuirano</i>	Prva revizija odrađena novembra 2014. godine, druga revizija u decembru 2015.	<i>KM CSR-i MRSS Staratelj/roditelj Korisnik</i>
<i>Izrada registra osoba sa intelektualnim invaliditetom</i>	<i>Dobiti sveobuhvatne podatke o potrebama ljudi sa II. Povezati sve postojeće podatke i razmjenjivati ih u okviru mreže obrazovnih, socijalnih i medicinskih servisa</i>	<i>31.12.2015</i>	<i>Podaci na nacionalnom nivou o licima sa II i njihovim potrebama u smislu servisa i podrške</i>	<i>MZ Ministarstvo rada i socijalnog staranja</i>
II Servisi u zajednici				
<i>Pilot grupne kuće</i>	<i>Uspostaviti grupne kuće</i>	<i>do 2018.godine</i>	<i>Osnovaće se 2 grupne kuće, svaka za po 6 osoba, 12 osoba će biti prebačeno iz KM u te kuće i za njih će se organizovati dnevne aktivnosti ili rad</i>	<i>KM uz pomoć lokalnih samouprava donatora, Vlade (MRSS i MF)</i>

			Dopisom od 25.09.2017.godine JU Zavod "Komanski most" uputila je inicijativu ministru rada I socijalnog staranja, radi pronalaženja adekvatne stambene jedinice, a u saradnji sa Glavnim gradom Podgorica za smještaj šest korisnika koji se nalaze na smještaju u Zavodu, kao prvi korak u deinstitucionalizaciji Ustanove.	
<i>Pilot hraniteljske porodice</i>	<i>Pronaći i pružiti podršku hraniteljskim porodicama</i>	<i>1.1.2015. i dalje kontinuirano</i>	<i>Daje se podrška za hraniteljske porodice, za lica sa intelektualnim invaliditetom</i>	<i>CSR-i KM, MRSS</i>
<i>Dnevni centri za odrasla lica sa intelektualnim invaliditetom</i>	<i>Osnovati centre za dnevne aktivnosti u 3 opštine u CG</i>	<i>do 31.12.2018</i>	<i>Dnevni centri i centri za rad za 80 osoba sa ii</i>	<i>lokalne samouprave MRSS, NVO</i>
<i>Standardi u nacionalnom sistemu pružanja njege za osobe sa ii</i>	<i>Izraditi standarde usluga za uspostavljanje sistem servisa u zajednici za osobe sa ii</i>	<i>31.12.2014</i>	<i>Usvojeni standardi usluga</i>	<i>MRSS, UNDP i UNICEF NVO osoba sa invaliditetom i NVO roditelja</i>

<i>Odjeljenje za krizne situacije</i>	<i>Osnovati odjeljenje za kratkoročnu kriznu njegu i procjenu odraslih sa ii u okviru KM Izraditi pravila i standarde za rad ovog odjeljenja tako da se ne pretvori u odjeljenje za stalni boravak</i>	<i>do 31.12.2017</i>	<i>Osnovano odjeljenje za kriznu njegu i procjenu odraslih osoba sa II u okviru KM, i otpočelo sa radom</i>	<i>KM, CSR-i, MRSS</i>
<i>Odjeljenje za osobe sa teškim oblikom autizma i osobe sa nepoželjnim ponašanjem</i>	<i>Osnovati odjeljenje u kojem će se pružiti bezbjedno i struktuirano okruženje</i>	<i>do 31.12.2015</i>	<i>Donedavni paviljon za smjestaj djece, adaptiran je za smještaj lica sa teškim oblikom autizma, u skladu sa preporukama prof.dr Nenada Glumbića sa Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Beograd.Dana 28.12.2016.godine otvoreno odeljenje za autizam.</i>	<i>KM, MRSS</i>
<i>III Obuka za sticanje vještina za nezavistan život</i>				
<i>Obuka u oblasti socijalnih vještina</i>	<i>Povećati socijalne vještine korisnika KM</i>	<i>1.1.2014. i dalje kontinuirano</i>	<i>U okviru realizacije planiranih zadataka iz individualnih planova rada kroz aktivnosti u radnim i okupacionim grupama , kao i aktivnostima kroz kontinuirane i organizovane izlaske van institucije</i>	<i>KM</i>
<i>Obuka o vještinama staranja o sebi</i>	<i>Povećati nivo vještina korisnika KM da se staraju o sebi</i>	<i>1.1.2014. i dalje kontinuirano</i>		<i>KM</i>
<i>Obuka za rad</i>	<i>Povećati nivo vještina za rad</i>	<i>1.1.2014. i dalje</i>		<i>KM</i>

	<i>kod korisnika KM</i>	<i>kontinuirano</i>	doprinosi se sticanju novih vještina i znanja iz oblasti socijalnih vještina, vještina staranja o sebi i rada	
IV Razvoj ljudskih resursa				
<i>Stručno usmjeravanje za zaposlene</i>	<i>Obezbjediti zaposlenima profesionalnu podršku</i>	<i>1.1.2015. i dalje kontinuirano</i>	<i>Zaposleni dobijaju podršku u smislu konsultacija sa supervizorima</i>	<i>KM, MRSS, Zavod za socijalnu zaštitu</i>
<i>Obuka zaposlenih</i>	<i>Povećati znanje i vještine zaposlenih</i>	<i>1.1.2014. i dalje kontinuirano</i>	Stručnom usavršavanju zaposlenih posvećena je značajna pažnja, tako da su zaposleni prisustvovali na više seminara i radionica što je navedeno u Izvještaju o radu.	<i>KM, MRSS, Zavod za socijalnu zaštitu</i>
V Saradnja sa NVO				
<i>Mreža NVO</i>	<i>Uspostaviti mrežu NVO koji se bave licima sa II i NVO roditelja tih lica, kako u Crnoj Gori tako i na međunarodnom planu</i>	<i>do 31.12.2017</i>	<i>Mreža NVO koji se bave licima sa II i NVO roditelja tih lica je osnovana, i ta mreža je član IASSID i drugih organizacija</i>	<i>NVO, KM</i>
<i>Foprmiran upravni odbor ustanove sa imenovanim članom predstavnika roditelja/staratelja korisnika iz KM</i>	<i>Osnovati UO koji će činiti predstavnik roditelja/staratelja iz KM</i>	<i>1.3.2014</i>	Predstavnik roditelja aktivno učestvuje u postizanju boljeg nivoa usluge JU Zavoda „Komanski most” i Rješenjem Vlade CG od 04.07. 2014. godine, imenovan je novi Upravni odbor, i jedan član UO je	<i>KM, roditelj/staratelj</i>

			<i>predstavnik roditelja- staratelja korisnika</i>	
VI Podizanje svijesti				
<i>Podizanje svijesti o deinstitucionalizaci ji i ljudskim pravima lica sa invaliditetom</i>	<i>Podići svijest građana, lica sa invaliditetom, njihovih porodica, profesionalaca, kao i svih segmenata društva o potrebi socijalne inkluzije lica sa invaliditetom</i>	<i>31.12.2014. i dalje kontinuirano</i>	<i>Povećanje svijesti kod građana i bolji stav prema licima sa invaliditetom, izvođenje korisnika van institucija, učešće korisnika na sportskim takmičenjima, kulturn o-zabavnim događajima, snimanje filma u kojem su oni glavni akteri, a što je sve praćeno medijima</i>	<i>KM, NVO, roditelji, mediji, obrazovne institucije, opštine MLJIMP</i>

*Direktor
Vaselj*

Dušaj